

የኢትዮጵያ ወዳጅ፣ ኢሊዮ ባሮንቲኒ ማን ነበር?

መስፍን ታደሰ

[የኢትዮጵያን የቅርብና የሩቅ ታሪክ ከመደበኛ ስራው ውጭ የሚከታተለው ፕሮፌሰር መስፍን ታደሰ በዛሬው ጽሁፉ የየካቲት ማስታወሻ በሚል ርዕስ የጻፈውን ልኮልናል። መልካም ንባብ፣ ማስታወሻ።]

እኛ ኢትዮጵያውያን ከሰላሳ ሺህ በላይ የሚሆኑ ኢትዮጵያውያን በፋሽስት የኢጣልያ ወታደሮች የተጨፈጨፉበትን ቀን፣ የካቲት ፲፪ን፣ ለማስታወስ በየዓመቱ ስድስት ኪሎ ከሚገኘው አደባባይ ዙርያ በሚደረግ የአከባበር ስነ ሥርዓት ላይ እንሰበሰባለን። እኔም ከልጅነት ጊዜ ጀምሮ ከሰፈር ጓደኞቼ ጋር እዚያ ቦታ እገኝ ነበር። ይህ ታዲያ ፋሽስት ኢጣልያንን እያስታወሰን የፋሺዝምን አስከፊ ባህርያትን እንዳንረሳው፣ እንድናወግዘው ያደርገናል።

ለመሆኑ ፋሺዝምን የተቃወሙና የታገሉ ኢጣልያኖች ነበሩ ወይ? ተቃውሟቸውን እንዴት ገለጹ? በዚህ አጭር ጽሁፍ አንዱን እንመለከታለን።

ኢሊዮ ባሮንቲኒ ይባል ነበር። አለም አቀፍ የነፃነት አርበኛና የመጀመሪያው የጣልያን ኮሚኒስት ፓርቲ መስራች አባል ነበር። እኔ አቆጣጠር በ፲፰፻፺ (1890) አእ ተወለደ በ፲፱፻፶፩ (1951) አእ በድንገተኛ የመኪና አደጋ ሕይወቱ አለፈ። ውልደቱ እና እድገቱ ጣልያን ሃገር ሲሆን የደፈጣ ውጊያ ስልጠና በቻይና ተከታትሎ ነበር። ሙሶሊኒን ወደ ሥልጣን መንበር ያመጣውን ቡድን ተቃውሞ ጣልያን ውስጥ በተደረገ ፀረ ፋሽስት ትግል የተካፈለም ነበር።

ኢሊዮ ባሮንቲኒ፣ እኔ አቆጣጠር በ፲፱፻፳ ወይም ፲፱፻፴ አእ፣ ጎጃም ውስጥ።

ጣልያን ኢትዮጵያን ስትወር ከሁለት ጓደኞቹ (አንዱን አማር እና ዶሚኒኮ ሮላ) ከሚባሉ ጋር ወደ ኢትዮጵያ፣ በካርቱም በኩል ጎጃም ገብቶ ከኢትዮጵያ አርበኞች ጋር አብሮ የፋሽስት ጣልያን ወታደሮችን ተዋግቷል። ለኢትዮጵያውያን አርበኞች የደፈጣ ውጊያ ስልጠና ሰጥቷል። በራሪ ጽሁፎችን በአማርኛና በጣልያንኛ በማዘጋጀት በጣልያን ለተያዙ የኢትዮጵያ የከተማ ነዋሪዎች እና ለአርበኞች፣ በያሉበት፣ እንዲደርስ ያደርግም ነበር። ከእነዚያ አርበኞች አንዱ ጃጋማ ኬሎ ነበሩ። የግራዚያኒ ሰላዮች ይህንን ሲያውቁ ሶስቱን የጣልያን አርበኞች ማሳደድ ጀመሩ። እነርሱም ሽሽተው ወደ ነጻው ምድር ወደ ሱዳን ገቡ።

ከኢትዮጵያ ሌላ ኢሊዮ ባሮንቲኒ በቻይና የደፈጣ ተዋጊ፣ በስፓኝ ወደ ዘማች፣ በፈረንሳይና በሃገሩ በጣልያን አጥባቂ ወይም አክራሪ የፖለቲካ ፓርቲን አቋም አራማጅ የነበር በመሆኑ ጣልያኖች የጣልያን ቼ ጉቤራ ይሉት ነበር። ከሁለተኛው የአለም ጦርነት ፍጻሜ በኋላ የተባበሩት መንግሥታት ኃይሎች (Allied Forces) ጦር ጀነራል፣ ሃሮልድ አሌክሳንደር፣ የብሮንዝ ሜዳሊያ ሲሸልመው የሶቭየት ሕብረት ደግሞ የቀይ ኮከብ ኒሻን ሰጥቶታል።

ከፊት ለፊት ቁጢጥ ያለው ኢሊዮ ባሮንቲኒ፣ የቆሙት ከግራ ወደ ቀኝ ከበደ (የመንግሥት ባለስልጣን)፣ ጌላ ጊዮርጊስ (ዲፕሎማት)፣ ጳውሎስ ጌታሁን ተሰማ (በስደት ለነበረው መንግሥት ተጠሪ)፣ አርበኛ (ስሙ አልተጠቀሰም)።

ባሮንቲኒ ካሰለጠናቸው አርበኞች በከፊል።